

Socjologia miasta – konwersatorium

Prowadzący: dr Łukasz Łotocki
Instytut Polityki Społecznej
Wydział Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW

Cele zajęć:

- Poznanie głównych perspektyw i teorii socjologii miasta
- Kształtowanie wyobraźni socjologicznej w odniesieniu do analiz życia miejskiego

Opis przedmiotu:

Studenci zapoznają się z koncepcjami miasta jako tematu badań i analiz socjologicznych. Na zajęciach prezentowane są główne podejścia teoretyczne w badaniach nad miastem, analizie poddawane są interakcje zachodzące w mieście, sytuacja różnych grup społecznych w mieście czy relacje pomiędzy strukturą społeczną a strukturą przestrzenną miasta. W międzyczasie studenci w zespołach realizują miniprojekt badawczy z zakresu socjologii miasta.

Zagadnienia poruszane na zajęciach:

- Urbanizacja jako przedmiot zainteresowania socjologii
- Uwarunkowania przestrzenne jako przedmiot zainteresowania socjologii
- Struktura społeczna a struktura przestrzenna
- Miasta współczesne a miasta w przeszłości
- Rola centrum miasta i jej przemiany w czasie
- Rola peryferii miasta i jej przemiany w czasie
- Teorie rozwoju miasta
- Ekologia miasta i szkoła chicagowska
- Osobowość miejska
- Interakcje w mieście. Powszechność „obcości”, dyfuzja odpowiedzialności, obywatelska obojętność, uprzejma nieuwaga i inne mechanizmy społeczne w miejskich interakcjach.
- Tożsamość społeczna mieszkańców miast. Miasto jako lokalna ojczyzna.
- Gettoizacja i cytafelizacja we współczesnym mieście. Pałace, twierdze i slumsy współczesnego miasta.
- Wykluczenie społeczne w miastach
- Rewitalizacja miast
- Miasto w przestrzeni symbolicznej i przestrzeń symboliczna w mieście
- Marketing w mieście i marketing miasta
- Migracje z miasta i do miasta
- Miasto oczami przybysza. „Obcy” w mieście.
- Miasto oczami osoby niepełnosprawnej

Bloki:

Blok nr 1. Wprowadzenie

Podstawowe pojęcia i definicje, teorie rozwoju miast, społeczna analiza obszaru miejskiego, uwarunkowania przestrzenne a struktura społeczna, interakcje miejskie, urbanizm jako sposób życia, konsumpcja w mieście, ruchy społeczne w mieście, osobowość miejska, miasto jako zespół „miejskich wiosek”.

Blok nr 2. Polskie miasto i polska wieś – wczoraj i dziś

Społeczności miejskie w Polsce i na świecie. Miasto w PRL a miasto w RP. Metropolizacja i suburbanizacja we współczesnej Polsce. Klasa metropolitalna. Depesentyzacja polskiej wsi (specyfika polskiego „końca chłopów”).

Blok nr 3. Miasto oczami wybranych grup społecznych. Miasto – dziś i jutro.

Miasto a niepełnosprawni, imigranci, młodzież, emeryci. Planowanie przestrzenne a wybrane grupy społeczne. Wizje rozwoju miast.

Blok nr 4. Prezentacja rezultatów prac zespołów badawczych

Według tematów badawczych wybranych przez zespoły.

Warunki zaliczenia przedmiotu:

obecność, aktywność, udział w zespole badawczym (tj. określone zadanie do wykonania), złożenie pracy semestralnej związanej z rolą w zespole badawczym, współprzygotowanie i udział w prezentacji rezultatów badania na ostatnich zajęciach

Propozycje tematów prac semestralnych:

- Moja ulica (moje osiedle) w perspektywie socjologicznej
- Pałac Kultury i Nauki w Warszawie w perspektywie socjologicznej
- Gettoizacja w Polsce. Społeczne twierdze czy centra luksusu?
- Metropolizacja w wybranym mieście w Polsce
- Miasto a wybrana grupa społeczna
- Miasto a nierówności społeczne
- Miasto jako uniwersum symboliczne. Funkcje nazw ulic, symboli historycznych i narodowych (m.in. pomników), uroczystości historycznych i narodowych w perspektywie socjologicznej.
- Miasto jako ojczyzna prywatna i ideologiczna
- Galerie handlowe w perspektywie socjologicznej
- Funkcje centrum i peryferii wybranego miasta
- Nowe podziały społeczne w miastach. Nowe formy dyskryminacji, np. tzw. selekcja w klubach młodzieżowych
- Rewitalizacja obszarów miejskich na wybranym przykładzie

Literatura podstawowa:

- B. Jałowiecki, M. Szczepański, *Miasto i przestrzeń w perspektywie socjologicznej*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2006
- Miasto jako przedmiot badań naukowych w początkach XXI wieku* (red. B. Jałowiecki), Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2008
- G. Węclawowicz, *Geografia społeczna miasta*, Wydawnictwo Naukowe PWN SA, Warszawa 2003, 2007

Literatura dodatkowa

- A. Giddens, *Wielkie ośrodki miejskie i przestrzeń miejska*, w: *Socjologia*, Warszawa 2004
- Gettoizacja polskiej przestrzeni miejskiej* (red. B. Jałowiecki, W. Łukowski), Warszawa 2007
- N. Goodman, *Urbanizacja*, w: *Wstęp do socjologii*, Poznań 1997, 2001
- E.T. Hall, *Ukryty wymiar*, Warszawa 1997
- B. Jałowiecki, *Przemiany miast i zbiorowości miejskich*, w: *Współczesne społeczeństwo polskie. Dynamika zmian* (red. J. Wasilewski), Warszawa 2006
- M. Malikowski, *Socjologiczne badanie miasta*, Rzeszów 1992
- Pałac kultury i nauki. Między ideologią a masową wyobraźnią* (red. Z. Grębecka, J. Sadowski), Kraków 2007
- H. Podedworna, *Przemiany zbiorowości wiejskich*, w: *Współczesne społeczeństwo Polskie. Dynamika zmian* (red. J. Wasilewski), Warszawa 2006
- P. Rybicki, *Społeczność miejskie*, Warszawa 1972
- G. Simmel, *Mentalność mieszkańców wielkich miast*, w: *Socjologia*, Warszawa 2005
- Szkoła chicagowska w socjologii* (red.) K. Wódz, K. Czekaj, Warszawa 1992
- Socjologia miasta. Wybór tekstów*. Oprac. M. Malikowski, S. Solecki. Rzeszów 1999
- J. Słodczyk, *Przebieg miasta i jej przeobrażenia*, Opole 2003
- A. Wallis, *Informacja i gwar*, Warszawa 1979
- A. Wallis, *Miasto i przestrzeń*, Warszawa 1977
- A. Wallis, *Socjologia wielkiego miasta*, Warszawa 1967
- Warszawa. Czyje to miasto?* (red. B. Jałowiecki, E.A. Sekuła, M. Smętkowski, A. Tucholska), Warszawa 2009
- J. Węgleński, *Urbanizacja. Kontrowersje wokół pojęcia*, Warszawa 1983
- Wizualność miasta. Wytwarzanie miejskiej ikonosfery* (red. M. Krajewski), Poznań 2008
- Współczesna socjologia miasta. Wielość ogłędów i kierunków badawczych dyscypliny* (red. I. Borowik i K. Szpalta), Wrocław 2007